

EFSA NELERE GÖRE İNSAN ADLARINDAN KAYNAKLANAN YERLEŞİM YERİ ADLARI VE BEYŞEHİR ADI*

Yrd. Doç. Dr. Sinan GÖNEN
S. Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
sgonen@selcuk.edu.tr

Özet

İnsanlar çevrelerini kuşatan bütün canlı ve cansız varlıkları adlandırmışlardır. Bu adlandırmalarda içerisinde yaşadıkları mekânlar da yer almıştır. Ayrıca ad verirken efsaneler de oluşmuştur. Bugün insanların üzerinde yaşadığı yerleşim yerlerinin adlarının verilmiş kaynakları çok çeşitlidir. Biz, bildirimizde insan adlarından kaynaklanan yerleşim yerlerinden hareketle, efsanelere göre Beyşehir adının nasıl oluştuğu konusu üzerinde duracağız.

Anahtar Kelimeler: Efsane, yerleşim yeri adı, insan adı, Beyşehir.

NAMES OF SETTLEMENTS DERIVED FROM HUMAN NAMES ACCORDING TO LEGENDS AND THE NAME BEYSEHIR

Abstract

Humans have named all living and non-living entities that surround them. Among these nominations, too, are the places they live on. Besides, while naming settlements, legends have originated, too. The origins of the names of settlements where people live today are quite varied. In this paper, departing from settlements named after humans, we will focus on how the name Beyşehir arose according to legends.

Key Words: Legend, name of settlement, human name, Beyşehir.

* Bu bildiri, *Anadolu'da Yer Adlarına Bağlı Oluşan Efsaneler Üzerine İncelemeler* adlı yüksek lisans tezinin (2004) bir bölümünün geliştirilmiş şeklidir.

İnsanın algıladığı bütün varlıkların somut temsilcileri adlardır. Varlıkları tanımlayan adların, insan zihninde varlıkla bütünleşmesi ada ayrıca önem katmış, adın hangi varlığa verildiğinden, neden ve nasıl verildiğine ve kullanım alanına kadar birçok nokta insan zihninde araştırılmaya ve ilgiye kapılarını açmıştır. Bunun sonucunda dünyada adlar üzerine çalışan bir bilim dalı olarak adbilimi ortaya çıkmıştır. Ülkemizde ise, adbilimi yeni bir bilim alanı olarak gelişmeye çalışmaktadır.

Adbilimi (onomastik)'nin en geniş tanımı şu tespitite yer almıştır:

“Adın anlamını, kökenini, nasıl verildiğini inceleyerek, toplumların gelişimini, kültürünü ortaya koyan; dilbilim, tarih, coğrafya, sosyoloji, psikoloji, halkbilimi, arkeoloji gibi bilim dalları ile sıkı ilişki içinde bulunan; batı ülkelerinde bağımsız bir disiplin olarak faaliyet gösteren adbilimi, bilim dalı olarak ülkemizde diğer bilim dalları içinde hayatiyetini sürdürmektedir.” (Keleş 1996: 1).

Adın verilmiş sebebini bütün yönleriyle araştırıp inceleyen adbilimi kendi içerisinde çeşitli dallara ayrılır. Bunlar; yer adlarıyla ilgilenen toponimi, akarsu adlarıyla ilgilenen hidronimi, dağ adlarıyla ilgilenen oronimi ve kişi adlarıyla ilgilenen antroponimi diye adlandırılmıştır. Ayrıca bitki, renk, hayvan, yemek, organ, kıyafet, müzik, eşya adları da adbiliminin konusu içine girer.

Türk adbilimi üzerine ilk çalışmalar yabancı bilim adamlarına aittir. 1904'te Geza Kuun ile başlayan çalışmalar Macar bilim adamı Laszlo Rásonyi ile gelişerek canlanır. Türkiye'de ise Besim Atalay, Hüseyin Namık Orkun, Abdülkadir İnan, M. Şakir Ülkütaşır, Fuat Köprülü, Z. Fahri Fındıkoğlu, Ahmet Caferoğlu, Hasan Eren, Doğan Aksan, Tuncer Gülensoy ve Saim Sakaoğlu adbilimine hizmet eden araştırmacıların başında gelir (Keleş 1996: 5).

Bildirimiz adbiliminin, yer adlarıyla ilgilenen alanı olan toponiminin sınırları içerisine girerken, Türk halk edebiyatı ürünlerinden olan efsaneleri de ilgilendirmektedir. Zira kültürümüzde ad verilirken, adın verilmesini açıklayan, ada bağlı efsaneler oluşmuştur.

Türk halk anlatmaları masal, halk hikâyesi, fıkra ve efsaneden oluşur. Anonim olan bu ürünler içerisinde, dinî inandırıcılık özelliği ağır basan, kısa nesir şeklinde olanı efsane adıyla tanımlanır. Türk kültürü içerisinde önemli yeri olan efsaneler genellikle açıklayıcı özelliğe sahiptirler. Örneğin efsaneleri, bir yer adını, bir canlının oluşumunu, bir kişinin olağanüstü özelliklerini, dinî konuları, tabiat varlıklarının özelliklerini, vb. açıklarken görürüz.

Efsanelerin yoğunlaştığı önemli konuların başında yer adları gelir. Burada, yer adı bilimiyle efsanenin kesiştiği noktalardan biri olan, efsanelere göre insan adlarından kaynaklanan yerleşim yeri adları ele alınacaktır.

1984 yılındaki Türk Yer Adları Sempozyumu'nda Orhan Şaik Gökyay sunduğu, “Türkçe Yer Adlarında Kişilerin ve Olayların Payı” adlı bildirisinde, şahısların yer adlarında üstlendiği görevleri şu başlıklar altında ele alınmıştır:

a. Padişahların verdikleri adlar: Hünkar Çayırı (Maltepe).

b. Tarihte fetihleriyle ya da bilgin ve ermiş olarak ün almış kişilere göre verilen adlar: Kadıköy, İmralı.

c. Ermişlere göre verilen adlar: Seyit Battal Gazi (Eskişehir).

ç. Tarihî olaylara göre verilen adlar: Kanlı Burun. (Gökyay 1984: 244-250)

Yine, aynı sempozyuma, "İnsan Adlarından Kaynaklanan Yer Adlarımız" adlı bildirisiyle katılan Saim Sakaoğlu, yer adlarının verilmesine etki eden şahısları şöyle sıralamıştır:

1. Tarihî şahsiyetler: a. Padişah, vezir, şeyhülislam gibi idareciler; b. Fikir, sanat, ilim sahalarında şöhret bulmuş şahsiyetler; c. Ordu mensupları; ç. Diğerleri.

2. Mahallî şahsiyetler: a. Eski idareciler (paşa, kaymakam, vali, belediye başkanı), b. Hayırseverler, c. Diğerleri.

3. Eski sakinler: a. Başka din ve soya mensup olanlar, b. Başka soya mensup olanlar, c. Aynı soya mensup olanlar (Sakaoğlu 1984: 261).

2004 yılında tamamladığımız **Anadolu'da Yer Adlarına Bağlı Olarak Oluşan Efsaneler Üzerine İncelemeler** adlı yüksek lisans tezimizde, efsanelerden yola çıkarak insan adlarının yerleşim yerlerine ad olması, sekiz ayrı başlıkta ele alınıp değerlendirilmiştir. Bu başlıklar şunlardır:

1. Horasan Erenlerinin Adlarının Yerleşim Yerlerine Ad Kaynağı Olması

2. Yerleşim Yerini İlk Kuranın Adının Yerleşim Yerlerine Ad Kaynağı Olması

3. Dinî Büyüklüğüne İnanılan Şahısların Adlarının Yerleşim Yerlerine Ad Kaynağı Olması

4. Yerleşim Yerini Fetheden ya da Kuran Kahramanların Adlarının Yerleşim Yerlerine Ad Kaynağı Olması

5. Güzelliği Dillere Destan Kızların Adlarının Yerleşim Yerlerine Ad Kaynağı Olması

6. Sevdiğine Kavuşamayan Gencin Adının Yerleşim Yerlerine Ad Kaynağı Olması

7. Yerleşim Yerini Kuran Şahsın Özelliğinin Yerleşim Yerlerine Ad Kaynağı Olması

8. Yerleşim Yerinde Doğanların Adlarının Yerleşim Yerlerine Ad Kaynağı Olması (Gönen 2004: 2-3)

Yukarıda sekiz madde hâlinde verilen efsanelere göre şahıs adlarının yerleşim yerlerine ad olarak verilme nedenleri içerisine, Beyşehir ilçesinin adını yerleştirecek olursak; Beyşehir adı, "Yerleşim Yerini Fetheden ya da Kuran

Kahramanların Adlarının Yerleşim Yerlerine Ad Kaynağı Olması” başlığı altında değerlendirilecektir.

***

Öncelikle; Beyşehir adıyla ilgili efsanelere geçmeden, yerleşim yerinin adının tarih içerisinde, tarihî belgelere göre nasıl belirlendiğine bir göz atmak gerekecektir.

Bazı kaynaklara göre, Beyşehir adı antik dönemde Misthia olarak verilirken, Karallia adı da Beyşehir için kullanılan adlardandır. Yine şehrin Türklere geçmeden önceki adının Viranşehir olduğu da kaynaklarda karşılaştığımız adlardandır.

“Beyşehir’in adı Türkçe belgelerde el-medine es süleymaniyye el-eşrefiyye, Süleymanşehir, Bekşehir, Begşehir ve Beyşehri gibi değişik şekillerde geçtiği; Eşrefoğulları zamanında Süleyman Bey’e izafeten şehre Süleymanşehir denildiği, burada basılan paralardan ve vakfiyelerden anlaşılmaktadır. İ. H. Konyalı’nın Atabek Medresesi ile ilgili 1447 tarihli ve Karamanoğlu İbrahim Bey’in beyliği zamanında tanzim edilmiş bir hüccetten çıkardığı bilgilere göre Beyşehir’e Süleymaniye denilmektedir. Şehrin adı 1584 tarihli Konya evkaf defterinde el-medinetü’s süleymaniyye el eşrefiyye olarak yazılıdır... Beylik şehri diye formüleleştirilmiş bir yerleşme tipi yoksa da Beyşehir’in Eşrefoğlu döneminde kurulmuş ve bu dönemde zirveye ulaşmış bir beylik şehri olduğu aşıkardır. Bununla birlikte beyliklerin yerleşim birimleri hem sayıca az hem de küçüktür. Beyşehir de bir beylik şehri olarak kurulmuş ve kısa zamanda gelişmiş küçük bir şehirdir.” (Muşmal 2005: 23-24).

***

Burada Beyşehir adı; benzer yapıdaki Kars’ın Posof ilçesine bağlı Kurşunçavuş köyü, Sivas’ın Köroğlu köyü, Muğla’nın Ula ilçesi, Ankara’nın Şereflikoçhisar ilçesi, Bitlis, İzmir ve Antalya illerinin adlarıyla karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır.

Yerleşim yerlerinin bugünkü adlarından önce var olan adlarına göz atacak olursak, Beyşehir ilçesinin adı; birinci efsanemize göre önceleri Mistia, ikinci efsanemize göre ise Süleymanşehir’dir. Benzer şekilde Kurşunçavuş’un adı da Sece’dir. Bu yerleşim yerlerine ad kaynaklığı yapan fatih ve kahramanlar ise şunlardır:

Birinci efsanemizde; Beyşehir, I. Alâeddin Keykubad’ın komutanlarından Eşref Bey’e hediye olarak verilir. Kurşunçavuş adının verilmesine sebep olan düşmana karşı tek başına direnen kahraman bir Mehmetçiktir. Ula ilçesi Menteşe Beyliği’nden Ulama Bey tarafından fethedilir ve onun adı verilir. Bitlis iline İskender’in kölesi ya da bazı anlatmalarda komutanı Beatlis’in adı verilir. Şereflikoçhisar ilçesinin adı ise hisarbeyinin kızını almak için hisarı fetheden Koçi Bey’den gelir. Köroğlu köyü ise, adını edebiyatımızda önemli yeri olan Köroğlu’ndan alır. Anadolu mitolojisinin kahramanlarından; amazonlar çetesi

lideri Zmirna tarafından İzmir, Bergama Kralı Attalos tarafından ise Antalya kurularak adları verilir.

Mekân açısından yerleşim birimlerinin kuruluş ve ad alışlarını açıklayan efsaneler; zaman açısından başlıca üçe ayrılabilir. Bunlardan ilki Anadolu'nun Türkleşmesinden önceki dönem, ikincisi Anadolu Selçuklular ve beylikler dönemi, üçüncüsü ise Kurtuluş Savaşı yıllarıdır.

Efsanelere şahıs kadrosu açısından baktığımızda ise efsanelerin bir ya da iki şahıs etrafında oluştuğunu söyleyebiliriz.

Beyşehir ile ilgili ilk efsanemizde Eşref Bey ve oğlu Seyfettin Süleyman Bey, ikinci efsanemizde Seyyit Harun Veli ve Eşrefoğlu Mehmet Bey; Kurşunçavuş'ta adı belirsiz bir Mehmetçik, arkadaşları ve düşman askerleri, Ula'da Ulama Bey, Bitlis'te Beatlis ve İskender, Şereflikoçhisar'da Koçi Bey, arkadaşları, hisar beyi ve kızı; Köroğlu'nda Köroğlu; İzmir'de Amazonlar çetesi ve lideri Zmirna, Antalya'da ise Bergama Kralı Attalos karşımıza çıkar.

Efsanelerimizde yer alan yerleşim birimlerinin oluşumları incelendiğinde ise şu tespitler yapılabilir:

Beyşehir ile ilgili ilk efsanemize göre ilçe, Selçuklulardan önce Mistia adıyla anılan küçük bir yerleşim yeri iken, Seyfettin Süleyman Bey şehri yeniden kurarak, kalesini yeniler. Bununla birlikte cami, han, hamam ve medrese yaptırır. Yani şehir âdeta yeniden kurulur. Adı ise önce Süleymaniye daha sonra da beylerin şehri anlamında Beyşehir olarak kalır. İkinci efsaneye göre Seydişehir'e bir cami yaptıran Seyyit Harun Veli'yle Eşrefoğlu Mehmet Bey'in ona yardımı sonucu dostlukları gelişir. Bunun sonucunda Trogitis adını Eşrefoğlu Seydişehir olarak değiştirirken, Süleymanşehir adını ise Seyyit Harun Veli, Beyşehir olarak değiştirir.

İkinci efsanemizin varyantlarında Eşrefoğlu ile Seyyit Harun Veli arasında geçen özellikle Eşrefoğlu'nun aslana, Seyyit Harun Veli'nin duvara binmesi motifi birçok efsanemizde karşılaştığımız bir motiftir. Bu motif; Eski Mısır'da, Yahudiler arasında, Arap dünyasında, Amerika Birleşik Devletleri'nde, İrlanda'da, Hindistan'da, Türk dünyasında ve Anadolu'da Hacı Bektaş Veli, Hacı Bayram Veli, Seyyit Mahmut Hayranî, vb. kişilere dair de anlatılmaktadır (Sakaoğlu 2006: 432-444).

Aslana binme-duvarı yürütme motifi ayrıca Konya'nın Bozkır ilçesinin Acılar köyünün adıyla ilgili olarak da karşımıza çıkar. Burada iki kardeşten birinin ayıya, diğerinin duvara binerek karşılaştıklarını ve ayıya binmekten dolayı köye Ayıcılar adının verildiğini görüyoruz. Bu ad zamanla Acılar'a dönüşmüştür (Tekin 1993). Kayseri'nin Epçe ve Mavadan köyleri de adını iki kardeş olan Epçe ve Mavadan'dan alır. Epçe koça binerek kardeşi Mavadan'a ziyarete gider. Mavadan da daha sonra bir taşa binerek kardeşine iade-i ziyarete bulunur. Bu veli zatların adları daha sonra yaşadıkları köylere verilir (Terkeşli 2000: 90-91).

Diğer efsanelere göz attığımızda ise, Kurşunçavuş köyü önceleri Sece adıyla anılırken, düşmana karşı direnen Mehmetçiğin orada vücudu kurşunla dolarak şehit düşmesiyle Kurşunçavuş olarak anılmaya başlar. Yine burada yeni bir köy kurulmayıp ad değişikliğine gidilmiştir.

Muğla'nın Ula ilçesinin kuruluşu ise Ulama Bey'in orayı fethetmesiyle adı oraya verilerek zamanla Ulama adı Ula'ya dönüşür. Bu efsanemizde de yerleşim yeri yeniden kurulmamıştır.

Bitlis ilinin oluşumuyla ilgili efsanemizde, İskender'in kölesi Beatlis'in buraya, İskender'in bile fethetmediği bir kale yaptırmasıyla, adı önce kaleye, daha sonra kale etrafında kurulan yerleşim birimine verilir. Bu efsanemizde bir kale ve etrafında ise yeni kurulan bir yerleşim yeri karşımıza çıkmaktadır.

Ankara'nın Şereflikoçhisar ilçesinin adına bağlı olarak anlatılan efsanemizde yerleşim birimi şöyle oluşur: Önceleri bir hisar bulunan bu yerde, hisar beyi civarda yaşayan Koçi Bey'e kızını vermemesi üzerine, Koçi Bey arkadaşlarıyla hisarı fetheder ve muradına erer. Fetihle beraber hisar Koçuhisarı diye anılır. Ve çevresinde kurulan yerleşim birimine de bu ad verilir.

Sivas'a bağlı Köroğlu köyünün girişindeki mağarada yaşadığına inanılan Köroğlu, sonraları kurulan bu köye ad kaynaklığı yapmıştır.

İzmir ilimizin adı ise Amazonlar çetesinin yerleşim yeri kurmak için beğendikleri yere liderleri Zmirna'nın adının verilmesiyle oluşur.

Efsanemize göre, Antalya ilimizi ise Side'yi alamayan Bergama Kralı Attalos'un kurduğu ve şehre Attaleia adı verilerek, daha sonraları adın bugünkü şeklini aldığını öğreniyoruz.

Yukarıdaki efsanelerde dikkatimizi çeken unsurlardan biri insanların yerleşim yerlerini kale, hisar gibi korunaklı yapılar çevrelerine kurlmaları olmuştur.

Tarihî gerçeklerde bize insanların yerleşik hayata geçerken kale, hisar gibi yapıların etrafına yerleştiklerini, yerleşim birimlerini surlarla çevirdiklerini ve şehre çeşitli giriş kapıları koyduklarını göstermektedir.

Ayrıca insanlar yerleşirken çeşitli unsurları da göz önüne almışlardır. Bu unsurları şöyle sıralayabiliriz:

1. Su kaynaklarının kenarları dikkate alınmıştır.
2. Hayvanlar için otlaklar, ziraat için tarım arazisi dikkate alınmıştır.
3. Güvenlik, ulaşım ve ticaret için kale, hisar, sur içi ve han yakınları tercih edilmiştir.
4. Sanatkâr olan insanlar ürünlerini üretebilmek ve pazarlayabilmek için uygun yerleşim yerlerini tercih etmişlerdir.

Sonuç olarak yukarıdaki yerleşim birimi adları bugün Anadolu'yu bizim yapan unsurların başında gelir, vatani vatan yapan unsurların başında gelen, bize özgü yerleşim birim adları bu bildirimizde de görüleceği üzere efsanelerle de örülerek karşımıza çıkmıştır. Bu arada İzmir, Antalya ve Bitlis adlarının efsanelerinde Anadolu medeniyetlerinin etkisinin olduğunu söylemeliyiz.

Yerleşim birimlerine ad verilirken oluşan efsanelerimiz Türk halk anlatmalarına zenginlik katarken, adbilimi çalışmalarına da ışık tutmaktadır. İleride bir disiplin hâline gelecek olan Türk Adbilimi çalışmalarına efsanelerin katkı sağlaması en büyük dileğimizdir.

Aşağıda kaynaklarda yer alan efsanelerin özetleri yer alacaktır.

BEYŞEHİR I

Anadolu'nun en eski yerleşim birimlerinden biri olan Mistia'yı I. Alâeddin Keykubad ve ordusu fetheder.

Fetihte yararlılıkları dokunan komutan Eşref Bey'e I. Alâeddin Keykubad Mistia'yı hediye eder, kendisi de gölün batısındaki küçük bir tepeye saray yaptırır.

Eşref Bey'in oğlu Seyfeddin Süleyman Bey, şehri yeniden kurarak kalesini yeniler, büyük bir cami, medrese, han ve hamam yaptırır.

Zamanla Mistia adı unutulurak şehre Süleymaniye denmeye başlar. İlerleyen zamanlarda ise şehre beylerin şehri anlamında Beyşehir denilir (Önder 1995: 251-252).

BEYŞEHİR II

a. Trogitis'de bulunan Seyyit Harun Veli, şimdi kendi adıyla anılan camiyi yaptırmaktadır. Eşrefoğlu Mehmet Bey de ona malzeme yardımında bulunur.

Sonrasında gelişen olaylar onları dost yapar. Eşrefoğlu Trogitis'e Seydişehir adını verirken, Seyyit Harun Veli de Süleymanşehir'e Beyşehir adını verir (Alperen 2001: 3).

b. Yukarıdaki efsanede yer alan olayın bir benzeri başka bir kaynakta şöyle derlenmiştir:

Seyyit Harun Veli Horasan'dan Seydişehir'e gelerek bir yerleşim yeri kurmaya başlar. Civarda bulunan Eşrefoğlu hemen iki kişi göndererek Seyyit Harun Veli'nin yanına getirilmesini emreder.

Giden kişiler orada yapılanlara ve Seyyit Harun Veli'ye hayran kalırlar ve geri dönmezler. Eşrefoğlu'nun gönderdiği herkes geri dönmeyince, Eşrefoğlu kendisi gitmek zorunda kalır. Yapılanları gören ve Seyyit Harun Veli'nin büyüklüğüne hayran kalan Eşrefoğlu suçunu anlar (Aydın 2002).

c. Yine Eşrefoğlu ve Seyyit Harun Veli ile ilgili olarak anlatılan bir başka efsane ise şöyledir:

Seyyit Harun Veli Seydişehir'de kendi adıyla anılan camiyi yaptırırken Eşrefoğlu da ona çorbada tuzu olması isteğiyle çuvallar dolusu pise gönderir. Çuvalların geri boş gönderilmeyeceğini bilen Seyyit Harun Veli, çuvalların içine tükürür.

Beyin adamları çuvalları Eşrefoğlu'nun yanında açtıklarında içinden balın çıktığı görülür.

Duruma vakıf olan Eşrefoğlu, Seyyit Harun Veli ile görüşmek üzere bir aslana binerek Seydişehir'e doğru yola çıkar. Seyyit Harun Veli de onu bir taşla binerek karşılar. Durum karşısında Eşrefoğlu:

"Canlıya binmek marifet değilmiş. Cansıza binip onu yürütmek daha büyük olmanın işaretidir." diyerek hayretlerini belirtir. O taş, daha sonra Seydişehir'de Deve Taşı adıyla bilinir (Sakaoğlu 2003: 122-123).

KÖROĞLU KÖYÜ

Sivas iline bağlı bu köyün girişinde bulunan mağarada Köroğlu atı ve arılarıyla birlikte yaşamaktadır.

Köroğlu köyün girişindeki boğazdan geçen kervanlardan haraç alır.

Köroğlu'nun yaşadığı bu yere sonradan kurulan köye Köroğlu adı verilir. Bu ad ilerleyen zamanda köydeki coğrafî yapı dikkate alınarak Boğazköy olarak değiştirilir (Özen 2001: 160)

KURŞUNÇAVUŞ KÖYÜ

Kars'ın Posof ilçesinin hudut köylerinden Sece yakınlarında bulunan karakoldaki askerler köylüyle sohbet etmeye giderler. Geride nöbet tutan bir tek Mehmetçik kalır.

Bu sırada Rus askerlerinin baskını sonucu, Mehmetçüğimizin diğer arkadaşları köyden dönene kadar vücudu kurşunlar içerisinde kalır, şehit olur ve Posof şehitliğine defnedilir.

Bu olay üzerine Sece'nin adı Kurşunçavuş olarak değiştirilir (Sakaoğlu 2003: 241-242).

ŞEREFİKOÇHISAR

Bir av peşinden Şereflikoçhisar'ın olduğu yerdeki hisar yakınlarına kadar gelen Koçi Bey, hisar beyinin kızına âşık olur. Ama beyden istediği kızını bir türlü alamaz.

Kırk elli civarında arkadaşıyla bir gece hisara saldıran Koçi Bey hisarı alır ve sevdiği kıza kavuşur.

Bu olaydan sonra hisar ve civanna Koçuhisarı ve zamanla Koçhisar adı verilir. Cumhuriyetle birlikte bu ad Şereflikoçhisar olur (Önder 1974: 165).

ULA

Anadolu'nun Türkler tarafından fethedildiği Beylikler döneminde Muğla dolaylarına yerleşen Menteşoğulları Beyliğinden Ulama Bey bugünkü Ula'nın olduğu yeri fetheder.

Fethedilen yeni yere önceleri Ulama adı verilir. Bu ad zamanla Ula'ya dönüşür (Önal 2002: 147-148).

ANTALYA

Eskiden Antalya Side'nin olduğu yermiş. Bundan iki bin yıl önce Bergama Kralı İkinci Attalos Side'yi almak ister, ama bir türlü alamaz.

Bunun üzerine bugünkü Antalya'yı kurar.

Şehre kralın adına bağlı olarak Attaleia denilmiş, bu ad zamanla Adalya ve en sonunda ise Antalya'ya dönüşmüş (Önder 1972: 57).

BİTLİS

Doğuya sefere giden İskender, Bitlis'in olduğu yeri beğenir ve buraya kölesi Beatlis'ten kendisinin bile fethedemeyeceği bir kale yapmasını ister.

Sefer dönüşü inşa edilen kaleyi almaya çalışan İskender kaleyi alamayınca; kölesi Beatlis'i azat eder, kaleyi ve civarını ona verir.

Zamanla, kale civarına kurulan şehre Beatlis'in adı verilir.

Bu ad zamanla Betlis, Bitlis değişerek Bitlis olarak kalır (Gülmez 1995).

İZMİR

Bir zamanlar Anadolu'yu yakıp yıkan, erkekleri esir edip öldüren ve kadınlardan oluşan Amazonlar çetesi vardır.

Amazonlar Ege sahillerinde gezerken, İzmir'in olduğu yeri beğenirler ve buraya bir şehir kurmaya karar verirler.

Kurulan bu şehre çete lideri Zmirna'nın adı verilir. Zmirna adı zamanla İzmir'e dönüşür (Önder 1972: 31-32).

KAYNAKLAR

- ALPEREN, Bilal Bülent (2001), *Beyşehir ve Tarihi*, Konya.
- AYDIN, Süheyla (2002), *Türk Halk Edebiyatından Örnekler*, Konya (Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü bitirme tezi).
- GÖKYAY, Orhan Şaik (1984), "Türkçe Yer Adlarında Kişilerin ve Olayların Payı", *Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri 11-13 Eylül 1984 Ankara*, Ankara, 243-257.
- GÖNEN, Sinan (2004), *Anadolu'da Yer Adlarına Bağlı Olarak Oluşan Efsaneler Üzerine İncelemeler*, Konya (Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yayımlanmamış yüksek lisans tezi).
- GÜLMEZ, Uğur (1995), *Bitlis Yöresi Folklor Ürünleri ve Sosyal Normlar – Maddî Kültür*, Konya (Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü bitirme tezi).
- KELEŞ, Dilek (1996), *Türk Adbilimi Bibliyografyası*, Ankara (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yayımlanmamış yüksek lisans tezi).
- MUŞMAL, Hüseyin (2005), *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Beyşehir ve Çevresi'nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1790-1864)*, Konya (Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yayımlanmamış doktora tezi).
- ÖNAL, Mehmet Naci (2002), *Muğla Efsâneleri (Araştırma – İnceleme)*, Muğla.
- ÖNDER, Mehmet (1995), *Efsâneler – Destânlar – Hikâyeleriyle Şehirden Şehire Anadolu*, Ankara.
- ÖNDER, Mehmet (1972), *Şehirden Şehire I*, İstanbul.
- ÖNDER, Mehmet (1974), *Şehirden Şehire III*, İstanbul.
- ÖZEN, Kutlu (2001), *Sivas Efsaneleri*, Sivas.
- SAKAOĞLU, Saim (1984), "İnsan Adlarından Kaynaklanan Yer Adlarımız", *Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri 11-13 Eylül 1984 Ankara*, Ankara, 259-264.
- SAKAOĞLU, Saim (2003), *101 Anadolu Efsanesi*, Ankara.
- SAKAOĞLU, Saim (2006), "Akşehir'de Anlatılan Aslana Binme-Duvarı Yürütme Efsanesinin Motifleri Üzerine", *Doğumunun 65. Yılında Prof. Dr. Tuncer Baykara'ya Armağan / Tarih Yazıları (hzl. Akif Doğru)*, İstanbul, 432-444.
- TEKİN, Yusuf (1993), *Bozkır (Konya) ve Çevresinin Folkloru*, Konya (Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü yayımlanmamış bitirme tezi).
- TERKEŞLİ, Dilek (2000), *Kayseri Üzerine Efsaneler*, Konya (Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü yayımlanmamış bitirme tezi).